

811.163.41'35

811.111'35

<https://doi.org/10.18485/kij.2022.69.2.11>**ВАЛЕНТИНА М. ГАВРАНОВИЋ***

Универзитет Сингидунум

Београд

Оригинални научни рад

Примљен: 2.6.2022.

Прихваћен: 14.11.2022.

САША С. ЧОРБОЛОВОКИЋ**

Универзитет Сингидунум

Београд

КОМПАРАТИВНО-КОНТРАСТИВНИ ПРИСТУП УПОТРЕБИ ВЕЛИКОГ СЛОВА У ЕНГЛЕСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Предмет овог рада је компаративно-контрастивна анализа писања великог слова у енглеском и српском језику. Основни циљ рада јесте утврдити колико ученици завршних разреда средње школе познају и примењују правописна правила у писању великог слова у енглеском и српском језику. Задаци рада су: истражити путем анкете на примерима који подлежу другачијим нормативним решењима у ова два језика да ли се и у којој мери правописна правила мешају и утичу једна на друге и које су типичне грешке које се јављају међу ученицима средњошколске популације. Упоредном анализом одговора долази се до закључка да испитаници боље познају правописна правила у писању великог слова српског језика. То показује да утицај енглеског језика није исти на свим нивоима и да неки примери грешака могу бити и последица утицаја српског језика на енглески. Један од разлога за бољи резултат на тесту из српског језика налази се у тачно прописаним програмима наставе и учења за основну и средњу школу, где се нормативна правописна правила експлицитно наводе за разлику од енглеског језика где нема систематичног приступа овом проблему.

Кључне речи: правопис, норма, псеудонорма, велико слово, енглески језик, српски језик.

1. Увод

Ортографска норма сваког језика је предуслов његове уређености, а до-следна примена основа очувања његовог идентитета. Последњих година под утицајем наметнуте брзине живота и рада, па и све чешће електронске комуни-

* vgavranovic@singidunum.ac.rs

** scorbolokovic@singidunum.ac.rs

кације, предност се неоправдано даје брзини слања и размени порука, уместо поштовању прописаних правописних правила. С друге стране, приликом усвајања страних језика често долази до мешања правописних правила матерњег језика и страног (стварају се хибридни примери), што због незаинтересованости, довољног познавања матерњег језика или пак све присутнијег страног језика, што потврђује енглески језик. Енглески језик се у многим образовним системима, па и код нас учи често од најранијег узраста као први страни језик. Он је део популарне културе, сматра се обележјем интернета и модерне технологије, па се његово знање данас готово подразумева. Ако свему овоме додамо да се настава из поменутих предмета у школи одвија изоловано без довољног указивања на присутне сличности и разлике, проблем се усложњава јер доводи до непознавања прописане правописне норме ни матерњег, а ни страног језика.

Предмет овог рада је компаративно-контрастивна анализа писања великог слова у енглеском и српском језику. Основни циљ рада јесте утврдити колико ученици завршних разреда средње школе познају и примењују правописна правила у писању великог слова у енглеском и српском језику. Задаци рада су: истражити путем анкете на примерима који подлежу другачијим нормативним решењима у ова два језика да ли се и у којој мери правописна правила мешају и утичу једна на друге и које су типичне грешке које се јављају међу ученицима средњошколске популације.

2. Утицај енглеског језика на писање великог слова у српском језику

Енглески и српски правопис су другачији по врсти, разликују се по свом еволутивном току, бројним нормативним правилима и решењима, али и по начину и месту презентовања правописне материје. Брборић (2011: 9–20) истиче да је српска ортографија прошла три периода развоја: докодификацијски (довуковски) период, кодификацијски (вуковски) и посткодификацијски (поствуковски) период. О целовитом правописном приручнику српског језика можемо говорити тек у трећем периоду наведене периодизације (најзначајнија година поствуковског периода је 1923. када се појављује правопис Александра Белића). Од тада је било више правописа, са мањим или већим изменама, што се може окарактерисати као тражење бољих и нових решења која су допунила постојећу правописну основу. Последње издање *Правописа српског језика* се појавило крајем 2010. године. Нормирање правописа енглеског језика започело је са израдом речника, и испрва су постојале различита правила услед раслојености језика и постојања више језичких варијетета и дијалеката. Данас, на британском енглеском говорном подручју, један од референтних извора правописних норми представља речник *The Oxford English Dictionary*, док речник *The New Webster Dictionary of the English Language*, заједно са приручницима као што су *The Chicago Manual of Style* и *APA Publication Manual* представљају

референце за правописне норме за енглески језик на америчком говорном подручју (Милиновић/Нинчевић 2012).

За разлику од других правописних области, где је могуће ослонити се и на начин изговора, при писању великог или малог слова једино је важно познавање утврђених правописних решења и њихова доследна примена (Брборић 2004: 92). Правопис (2010: 55–73) великом слову посвећује значајан део и за разлику од претходних доноси решења (правила) много систематичније, прегледније и јасније. Великим словом пишу се властита имена¹, прва реч у реченици и прва реч издвојеног дела текста (у насловима, натписима, огласима и сл.), као и речи из поштовања, односно почаста. Међутим, пракса и даље показује многе недоумице и честе грешке. Због тога и не чуди настојање многих аутора да на конкретне проблеме у писању великог слова укажу у оквиру својих приручника (Блажић 2015, Стијовић 2009, Бабић 2014, Слијепчевић/Новокмет/Николић 2016, Телебак 2011, Фекете 2008). Велико слово није њихово примарно интересовање, али се уз остале области разматрају појединачни примери забележених најчешћих правописних грешака у писању великог слова. Уочене грешке у писању великог слова су последица правила које често укључује и знање из неких других области, утицаја енглеског језика, али и одређених промена решења која су се у међувремену догодила (од једног до другог издања правописа). Стојановић (2015: 155) примећује да у писању двочланих и вишечланих нарочито географских назива примену правила усложњава неопходност познавања географских, историјских и правноадминистративних података (да ли је насељено место или не, географско подручје: макро или микро регије, шта је савремено, а шта историјски назив и сл.). Ту је и велики утицај енглеског језика услед чега се ствара такозвана псеудонорма. Прћић (2011: 36) истиче да псеудонорма представља део паралелне обичајне норме везан за област писања и обухвата спонтано развијене навике које одступају од прописане правописне норме и које су услед вишеструког понављања прерасле у скуп устаљених образаца. Правопис је сагледан кроз пет области: велико слово, транскрипција, интерпункција, спојено и одвојено писање речи и гласовне промене. Свака област је поткрепљена адекватним примерима. О настанку псеудонорме говори и Бајић (2009). У вези с великим словом, оба аутора помињу утицај енглеског на погрешно писање вишечланих назива институција, организација, предузећа, назива уметничких дела, функција, дана у недељи, месеца у години, придева изведених од географских имена и имена нација. Прћић (2011) предлаже да на псеудонорму треба указивати двојако: у приручницима и у настави матерњег, али и страног језика. Исти аутор у оквиру предговора једног свог речника наглашава да се транскрибована енглеска вишечлана географска имена пишу великим почетним словом код свих чланова или великим почетним словом само код првог члана, изузев ако се у њиховом саставу јавља неко географско, лично или друго име

¹ Под властитим именима подразумевају имена живих и митолошких бића, географских и астрономских објеката, установа и удружења, историјских догађаја, одликовања и сл.

Вишечлани називи држава пишу се великим почетним словом код свих чланова (Прћић 2004). Ови примери су добри за оне који користе речнике и приручнике који указују на правописне специфичности, али сам утицај интернета је много већи и тражи другачију организацију наставног процеса, развијенији критички однос и активну примену знања из оба предмета.

3. Методологија истраживања

Ово истраживање се бави нормама писања великог слова у енглеском и српском језику, и заснива се на компаративно-контрастивној анализи одговора 168 испитаника. Истраживање је обављено у децембру 2021. године, и у њему је учествовало 168 ученика трећег и четвртог разреда средњих стручних школа и гимназија у Републици Србији.

У циљу прикупљања релевантних података коришћена су два теста знања: на српском и енглеском језику. Сваки тест је садржао сет од 16 питања вишеструког избора и обухватио је исти тип назива, али различите примере. Пре креирања оба теста, направљена је упоредна анализа правописних правила у писању великог слова у оба језика и издвојени су они типови назива који илуструју нормативну различитост, што може довести до језичке интерференције и појаве грешака или недоумица у писању. На основу њих су направљени паралелни тестови. Тестирање је било анонимно и спроведено је електронским путем помоћу Гугл упитника на часовима српског и енглеског језика у 12 одељења трећег и четвртог разреда 2 средње стручне школе и 2 гимназије. У овој пилот студији коришћен је пригодни узорак и одабрани су ученици завршних разреда да би се видело са каквим знањем правила писања великог слова у случајевима где постоје разлике у српском и енглеском језику завршавају средњошколски циклус образовања.

Ученички одговори су вредновани и резултати представљени кроз анализу сваког појединачног питања, а потом су резултати добијени на питањима која тестирају исте типове назива у два језика поређени и анализиране су сличности и разлике. Поред дескриптивно представљених резултата, дат је и статистички пресек процената тачних одговора на појединачна питања као и тест у целини, с циљем да се утврди учесталост тачних и погрешних одговора у оба језика по појединачним правописним решењима писања великог слова, као и просечан проценат тачних одговора по тесту у целини.

4. Резултати истраживања

У *Табели 1* приказани су резултати теста на српском језику са правописним решењем писања великог слова за одређени тип назива, пример из теста који га илуструје и статистички приказ тачности одговора изражен у процентима за

дато питање. Сви наведени примери из табеле у тестовима су контекстуализовани, односно дати у реченицама како би се иначе користили.

Табела 1. Резултати теста на српском језику

Редни број питања	Правописно правило/ назив	Пример на српском језику	Тачност одговора (%)
1.	Називи позоришта, биоскопа	Југословенско драмско позориште	85,7
2.	Називи дана у недељи, месеци и годишњих доба	22. фебруар 2021.	98,81
3.	Називи романа	На Дрини ћуприја	78,6
4.	Називи награда	Нобелова награда за књижевност	97,6
5.	Називи музеја	Музеј савремене уметности	71,4
6.	Стране речи	интернет ²	75
7.	Честитке	Срећна Нова година!	76,8
8.	Присвојни придеви	српски обичаји	92,9
9.	Називи збирки песама	Утопљене душе	87,5
10.	Називи уметничких праваца	романтизам, реализам	75,6
11.	Називи фабрика и модела (аутомобила)	Фабрика луксузних аутомобила Ауди је управо представила нови модел ауди А4.	8,9
12.	Називи организација	Уједињене нације	49,4
13.	Називи дана у недељи	понедељак	81
14.	Називи улица	Данијелова улица	94,6
15.	Називи титула	професор, доктор	82,7
16.	Називи ратова	Први светски рат	79,8

² У Правопису Матице српске се наводи да се реч интернет пише малим почетним словом јер је у „свести корисника престао да значи име компаније” (Правопис 2010: 66).

На основу добијених резултата може се закључити да су ученици у високом проценту тачности одговарали на питања, и да је за највећи број питања више од 3/4 ученика давало тачне одговоре.

Највећи проблем за ученике представљало је правилно писања фабрика аутомобила и модела аутомобила, где је само 8,9 процената ученика одговорило тачно. Међутим, анализа нетачних одговора показује да су 83,4% ученика заокружила одговор *Фабрика луксузних аутомобила Ауди је управо представила нови модел Ауди А4*, са великим написаним словом за модел аутомобила. Друго правило које се односи на писање назива организација такође је било проблематично за половину ученика, тако да је само 49,4% ученика тачно одговорило на питање у којем се налази назив организације *Уједињене нације*.

Иако је правило писања дана у недељи, месеци у години и годишњих доба исто, скоро сви (осим 2 ученика) су тачно одговорили за писање речи *фебруар*, а чак су 32 ученика одговорила да се дани у недељи пишу великим словом. Сличан резултат који указује на недоследност налазимо и у одговорима на употребу великог слова у називима позоришта и биоскопа, музеја и културних институција, при чему је 85,7% ученика тачно одговорило на питање употребе великог слова у писању назива позоришта (*Југословенско драмско позориште*), а знатно мање (71,4%) за називе музеја (*Музеј савремене уметности*). Када је у питању овај одговор, преосталих 21,4% ученика заокружило је одговор *Музеј Савремене уметности*, док ниједан ученик није заокружио да се све речи у називу пишу великим почетним словом. Такође, мањи је проценат тачности добијен на питање писања уметничких праваца и епоха, тако да је 75,6% ученика одговорило тачно.

Резултати добијени на основу анализе одговора на питања из теста на енглеском језику дати су у *Табели 2*. У њој се налазе наведене циљани типови назива правописне норме писања великог слова, пример из теста који илуструје дато правило, а у последњој колони дат је проценат тачних одговора за свако питање. Сви наведени примери из табеле у тестовима су дати унутар контекстуализованих реченица, а за потребе овог приказа наведени су само циљани примери.

Табела 2. Резултати теста на енглеском језику

Редни број питања	Правописно правило/назив	Пример на енглеском језику	Тачност одговора (%)
1.	Називи позоришта, биоскопа	The Royal National Theatre	73,3
2.	Називи дана у недељи, месеци, и годишњих доба	December	86,2
3.	Називи романа	A Midsummer Night's Dream	42,2
4.	Називи награда	The Nobel Prize in Literature	44
5.	Називи музеја	Victoria and Albert Museum in London	45,7
6.	Стране речи	Internet/internet	41,4
7.	Честитке	Happy New Year	94,8
8.	Присвојни придеви	French customs	77,6
9.	Називи збирки песама	When My Brother Was an Aztec	73,3
10.	Називи уметничких праваца	Realism, Baroque	56,9
11.	Називи фабрика и модела (аутомобила)	I have heard that Audi has made the model Audi A3 Sportback.	54,7
12.	Називи организација	The United Nations	85,3
13.	Називи дана у недељи	Monday	85,3
14.	Називи улица	Bond Street	60,3
15.	Називи титула	Mr Willis, Dr Livingstone, Mrs Thatcher, Ms Harmon,	84,5
16.	Називи ратова	World War 1	64,7

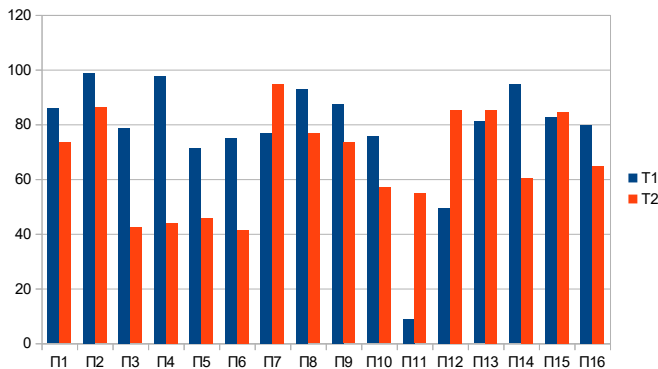
Просечна вредности тачности одговора на нивоу целог теста износи 66,89%. Приметна је велика разлика у проценту тачности између неколико питања. С једне стране, велики број ученика тачно је одговорило на питање које се односи на начин писања честитки – 94,8% ученика је тачно одговорило да се све речи у *Happy New Year* пишу великим почетним словом. За разлику од резултата добијех на тесту на српском језику, очигледна је конзистентност у примени правила писања великог слова у називима дана у недељи и месеци у години, и

процент тачности је висок – 85,3%, односно 86,2%. С друге стране, примена истог правила писања назива музеја, позоришта и културних институција дала је значајну разлику у тачности одговора – 73,3% ученика је тачно применило правило на писање назива позоришта *The Royal National Theatre*, док је само 45,7% ово исто правило применило у писању назива музеја *Victoria and Albert Museum in London*, а чак се 51,3% ученика определило за опцију у којој је заједничка именица *museum* написана малим почетним словом. Сличан резултат који указује на недоследност примене правила може се уочити и у проценту тачних одговора код примене правила писања назива књига и збирки песама, при чему је само 42,2% ученика тачно написало назив Шекспирове драме *A Midsummer Night's Dream*, а 73,3% тачно написало назив збирке песама *When My Brother Was an Aztec*.

На питања која се односе на правописна правила писања организација и титула, више од три четвртине ученика је дало тачне одговоре. Питања која су за ученике представљала највећи изазов и за која су добијени одговори са најмањим процентом тачности односе се на називе улица, награда, уметничких праваца, ратова који у свом називу имају заједничке именице. Питање на којем су многи ученици гршили (само 41,4% тачних одговора) односи се на начин писања речи *Internet/internet*, док је 42,7% ученика одговорило да је тачна само реч написана малим почетним словом.

5. Анализа резултата и дискусија

У *Графикону 1* помоћу груписаног стубичастог графика дат је упоредни преглед процента тачности одговора по питањима, груписаним по истој категорији правописног правила у оба језика. На хоризонталној оси наведене су ознаке П1–П16 које представљају питања из самог упитника (типови правописних правила и примери дати су у *Табели 1*), а ознаке Т1 и Т2 представљају проценат тачности на дата питања у српском и енглеском језику, тим редом.

Уколико се упореди проценат тачности одговора груписаних по питањима из оба теста која имају исто циљно правописно правило, може се уочити да је на већини питања проценат тачности већи у одговорима која се односе на важећу правописну норму у српском језику. Једино су на питања која се односе на правила писања честитки, организација и назива модела аутомобила ученици дали већи број тачних одговора на енглеском језику.

Поред квантитативне анализе ученичких одговора која указује на боље резултате добијене на тесту који испитује познавање правописних норми писања великог слова у српском језику, квалитативна анализа и тачних и нетачних одговора такође наводи на неколико важних закључака.

Изразито мали проценат тачних одговора који се односе на примену правила писања модела аутомобила у српском језику јасно указује да ученици нису упознати са овим правилом. Иако је пример на енглеском језику био комплекснији јер је у себи садржао и реч *Audi* и *Sportback*, већи је проценат (54,7%) тачних одговора. Ако томе додамо и податак да се чак 31,6% ученика определило за опцију у којој се само реч *Sportback* пише малим словом, можемо да закључимо да је већина испитаника применило правило писања прве речи модела аутомобила *audi* великим словом.

Велика разлика у тачности одговора односи се на начин писања назива организација, као што су *Уједињене нације*, где је мало мање од половине испитаника заокружило тачан одговор на српском језику (можда и под утицајем скраћенице УН), док је на енглеском овај проценат био знатно већи, 85,3%. Уколико овај резултат упоредимо са већином одговора добијених на питања са примерима назива који садрже заједничке именице, можемо уочити да ученици веома доследно примењују правила да се заједничке именице у овим називима пишу малим почетним словом, уколико нису на самом почетку назива. Овај резултат указује да је правило усвојено код већине ученика, али да је разумевање појмова у називима организација недовољно, и стога може бити разлог мањем проценту тачности за овај пример.

Други пример већег броја тачних одговора у енглеском језику односи се на назив писања честитки, као што је *Срећна Нова година*. Већина ученика, 94,8% се определила за тачно написан назив на енглеском језику, док је 76,8% ученика тачно одговорило на српском језику; с друге стране, 14,8% заокружило је одговор у којем се све речи пишу великим почетним словом, а преосталих 8,4% су сматрали да се све речи осим почетне пишу малим почетним словом. Сви ови подаци указују да већина ученика не меша правило писања назива честитки у српском језику са начином писања у енглеском језику, где се све речи пишу великим почетним словом.

Уколико се анализирају одговори добијени на питања са примерима писања назива позоришта, биоскопа, романа, збирки, награда, улица, ратова, можемо уочити висок степен правилне примене правила у српском језику да се великим почетним словом пишу једино прве речи у називима, а све друге, уколико нису властите именице, пишу малим почетним словом. Такође је важно истаћи да

анализа одговора добијених на тесту на енглеском језику указује на мањи проценат тачних одговора за исте категорије. Тако је, на пример, само 60,3% ученика тачно заокружило одговор *Bond Street*, док су преостали одабрали опцију где се заједничка именица *street* пише малим почетним словом у називу улице. С друге стране, чак 94,6% ученика право примењује правило писања улица на српском језику. Овај резултат може да укаже или на недовољно познавање датог правила у енглеском језику, или да постоји језичка интерференција и да се усвојена правила на српском преносе на енглески језик.

Слични резултати могу се уочити и у правилу писања назива за ратове, што је илустровано примером *Први светски рат* – 79,2% ученика заокружило је тачан одговор, док је 17,2% сматрало да се и реч *светски* пише великим словом. Само су три ученика заокружила опцију у којој су све речи написане великим словом, као што је случај у енглеском језику. С друге стране, мањи је проценат (64,7%) тачности одговора на питање исте категорије у енглеском језику. Преосталих 35,3% определили су се за опцију у којој се само прва реч пише великим словом, што је случај са правилом у српском језику. Овде такође можемо уочити да уколико постоји језичка интерференција, она је у правцу утицаја правила дефинисаних у српском језику на енглески језик.

Још један пример указује на знатно већи проценат тачних одговора на питања која садрже пунозначне речи у називу за награде. Само су 4 ученика нетачно одговорила на ово питање, и сви су заокружили опцију где је било понуђено да се и реч *награда* пише великим словом. Ниједан ученик није сматрао да је исправно написати великим почетним словом све садржане речи, што је правило писања награда у енглеском језику. Ако анализирамо одговоре добијене на тесту на енглеском језику, резултати показују да је проценат тачности знатно мањи, 41,4%, а анализом нетачних одговора може се уочити да је чак 53,6% ученика заокружило опцију у којој се само почетна реч у називу награде пише великим словом, што одражава правило писања које се примењује у српском језику. Мањи проценат тачности у одговорима на енглеском језику такође можемо уочити и код писања присвојних придева и већи број ученика правилно примењује правило писања присвојних придева изведених од именица које се завршавају гласовним скупинама -ски, -шки и -чки у српском језику, при чему се велико слово мења у мало, што није случај са енглеским језиком, што правописну норму чини једноставнијом.

Једини пример који је дао неконзистентне резултате јесте примена правила писања дана у недељи и месеци у години. Проенти тачности одговора на питања на енглеском језику су веома слични – 85,3% и 86,2%, док у српском језику постоји знатна разлика у проценту тачности – 81% и 98,8%, што се не може довести ни у какву вези са језичком интерференцијом.

6. Закључак

У овом раду је испитивана употреба великог слова у енглеском и српском језику и анализирани су одговори које су ученици завршних разреда средње школе дали на упоредним тестовима који су проверавали познавање правописних норми у оба језика. Циљ је био да се утврди у којој мери ученици познају правописне норме писања великог слова и да ли, и у којим примерима, постоји језичка интерференција и у ком смеру је она присутна.

Упоредном анализом одговора дошло се до неколико закључака који указују да испитаници који су учествовали у овом истраживању боље познају правописна правила српског језика³. Наиме, иако су правописна правила на енглеском језику једноставнија (све пунозначне речи унутар једног вишечланог назива пишу се великим почетним словом), резултати показују већи проценат тачних одговора које су ученици дали на тесту на српском језику. У прилог овом закључку су и резултати добијени на основу анализе погрешних одговора, која указују да, уколико језичка интерференција постоји, она је у смеру од српског ка енглеском језику. С друге стране, мањи проценат тачности одговора може бити само последица недовољног познавања правила на енглеском језику.

Иако је утицај енглеског језика велики, резултати овог истраживања показују да он није свеprisutan и да је потребно бити опрезан у доношењу закључака и клонити се генерализација јер утицај није исти на свим језичким нивоима. Један од разлога зашто је резултат бољи на српском језику можемо наћи у прописаним програмима за основну и средњу школу, у којима се нормативна правописна правила експлицитно наводе у програмима за српски језик⁴, док то није случај са енглеским и нема систематичног приступа овом проблему. Како би се избегле (па и исправиле) грешке, а знање и једног и другог језика постало и трајније и функционалније, наставу треба другачије организовати, а саме исходе делимично изменити. Ученици би требало, пре свега, да доследно примењују ортографску норму оба језика, али и да развију критичко мишљење и врло лако препознају правописне грешке без обзира на језик у коме нешто пишу или пак читају написано. Такође је потребна и компаративна анализа на часовима и интердисциплинарни приступ у организацији наставе.

Ова пилот студија има ограничења јер указује на једну правописну област, и у будућим истраживањима потребно је обухватити више њих, као и знатно већи узорак испитаника (и основну школу и студенте) да би се дошло до закључака који су свеобухватнији, па самим тим и поузданији.

³ Интересантан је резултат једног истраживања правописа у наставној пракси пре 18 година. И тада се показало да ученици и основне и средње школе, али и студенти најмање греше у употреби великог слова. В. шире у: Брборић 2004: 223.

⁴ Реформисани програми наставе и учења за основну и средњу школу за српски језик имају јасно дефинисане исходе који се односе на правописну норму, као и прецизне садржаје које треба усвојити по разредима. В. шире <https://zuov.gov.rs/download-category/nastavni-planovi-i-programi/>.

Извор

<https://zuov.gov.rs/download-category/nastavni-planovi-i-programi/>, датум посете 3. 2. 2022. године

ЛИТЕРАТУРА

Бајић 2009: С. Бајић, Настанак правописне псеудонорме под утицајем енглесог језика, *Српски језик*, XIV/1–2, Београд, 331–345.

Бабић 2014: В. Бабић, *365 језичких цртица*, Београд: Креативни центар.

Блажић 2015: М. Блажић, *Српски на српском*, Београд; РТС.

Брборић 2004: В. Брборић, *Правопис српског језика у наставној пракси*, Београд: Чигоја штампа.

Брборић 2011: В. Брборић, *Правопис и школа*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Милиновић/Нинчевић 2012: А. Милиновић, С. Нинчевић, Приноси енглеско-хрватском правописном суп(р)о(т)стављању, *Croatica et Slavica Iadertina*, Задар, VIII/II, 369–393.

Правопис 2010: М. Пешикан, Ј. Јерковић, М. Пижурца, *Правопис српскога језика*, измењено и допуњено издање (Мато Пижурца, Милорад Дешић, Бранислав Остојић, Живојин Станојчић), Нови Сад: Матица српска.

Прћић 2004: Т. Прћић, *Енглеско-српски речник географских имена*, Нови Сад: Змај.

Прћић 2011: Т. Прћић, *Енглески у српском* (друго издање), Нови Сад: Филозофски факултет.

Слијепчевић/Новокмет/Николић 2016: С. Слијепчевић, С. Новокмет, М. Николић, *Језикофил*, Београд: Клет.

Стијовић 2009: Р. Стијовић, *Норма и пракса*, Београд: Завод за уџбенике.

Стојановић 2019: Ј. Стојановић, Правописне недоумице и проблеми у вези са писањем великог и малог слова код географских имена, *Нови прилози српском правопису* (приредио Милош Ковачевић), Нови Сад: Матица српска и Вишеград: Андрићев институт, 155–161.

Телебак 2011: М. Телебак, *Како се каже*, Нови Сад: Прометеј.

Фекете 2008: Е. Фекете, *Језичке доумице*, Београд: Београдска књига.

Valentina M. Gavranović
Saša S. Čorboloković

A COMPARATIVE-CONTRASTIVE APPROACH TO USING
CAPITALIZATION IN ENGLISH AND SERBIAN

Summary

This study focuses on a comparative-contrastive analysis of students' answers to questions from a survey examining the application of capitalization rules in English and Serbian. The main aim of this paper is to investigate how well students of the final years of secondary school apply the capitalization rules in English and Serbian. One task of the study was to investigate whether there is language transfer of the capitalization rules that differ in both languages; another was to identify and describe the commonest mistakes the students made in these tests. The comparative analysis of the answers showed that the respondents performed better in the Serbian test and, thus, exhibited a higher level of knowledge of capitalization rules in Serbian. This result points to the complex layers of a language and the different directions language transfer can take. The results also imply that the better overall score attained in the Serbian test indicates a systematic approach at school because the content containing capitalization is explicitly prescribed in the curricula for the Serbian language in primary and secondary schools, whereas in English, there are no such curricula elements.

Keywords: spelling, norm, pseudo-norm, capital letter, the English language, the Serbian language.